

سوال نمبر: 02

ترنجن دیاں نظاماں کس المیہ دا بیان نیو پھروں قل کرو۔

جواب

start with the summary of the answer as introduction.....

احمد رابی دی حیاتی تے جہات

احمد رابی پنجابی نظم دا اہم ناں اے۔ اوہناں دا مجموعہ ”ترنجن“ دے ناں نال پھپیا جیسے ویج گیتاں دی طرزی تے لکھیاں پنجابی نظاماں شامل نیں۔ اوہ امرتسر ویج پیدا ہوئے تے 1947 ویج ونڈ مگروں ہجرت کر کے لاہور آگئے۔ اوہناں دا اصل ناں غلام احمد سی مرشد بے بدل کے خورشید احمد رکھیا۔ اوہ علمی و ادبی تے فلمی دنیا ویج احمد رابی دے ناں نال مشہور ہوئے۔ اوہ کچھ عرصہ ترقی پسند غریب دے رسالے ”سویرا“ دے ایڈیٹر ویج 1954 ویج سعادت حسن منٹو دے کہن تے فلمی گیت لکھنے شروع کر دے۔ مشہور پاکستانی فلم ”میرا بچھا“ دے لاناں گیتاں پاروں اوہناں دی شہرت نوں چار چن مگ گئے۔

ترنجن دا ویرا

ترنجن وچ شامل نظاماں

۱۹۴۷ دی اجاڑ دا

النہی

ونڈ توں پہلے دا پنجاب

احمد رانی نوں پنجابی دا مڈھلا شاعر آکھیا جاندا اے۔ کیوں
جے ونڈ مگروں ۱۹۵۲ وچ سب توں پہلا نظاماں دا مجموعہ
"ترنجن" بنی چھپیا۔ جیہڑا دیباچہ احمد ندیم خاسمی نے
تے فلیپ، سعادت حسن منٹو تے کرشن چندر نے
لکھے۔ اس کتاب نوں حکومت، ولوں پرائڈ آف
پرفارمنس دی ملیا۔

ترنجن توں مراد اوہ ساچھا ویرا ایا قال اے
جہتے ساریاں عورتاں یا کڑیاں بیٹھ کے چرے کتیاں
نیہ تے چرے دی گھوٹ دے نال مٹے مٹے گیت، گا
کے توں پیوندیاں نیں۔ ترنجن عورتاں لئی مخصوص جگہ
اے جہتے مرداں دا داخلہ ممنوع اے۔ ترنجن دیاں
نظاماں بجاوین مرد شاعر دیاں لکھیاں نیں پر ساریاں

عورتاں دی تمثیل وچ نہیں • جیہناں وچ پنجاب دی
 تہذیب و ثقافت • لوک، محبت، لوک کہانیوں،
 رسماں رواج، سوانحیاں دے دکھ ددے جذبات دا
 خوبصورت اظہار ہے • عورت دی تمثیل پاروں
 اس کتاب داناں ترنجن لکھا گیا ہے۔

"ترنجن" وچ سانجھے پنجاب، ونڈتے ہجرت

دا منظر نامہ

ترنجن دے دو حصے ہیں • دونوں وچ ایہ ارتقاء نظر آندا ہے۔
 پہلے حصے وچ ماپیاں گھر بے فکری دی زندگی گزار رہی
 لالہ شہناز دے جذبات دی تمثیل نظر آندی ہے • جیسے
 وچ پنجاب دی خوشحالی، پیار محبت، امن، رہتاں
 روایتاں دا ذکر ملدا ہے • ترنجن دے شروع وچ لکھی جیسی
 نظم وچ پنجاب وچ دل کے سننے والے لوکاں دے جذبات
 دی عکاسی کیتی گئی ہے، جیسے سڑے صدیاں توں کھڑے رہ
 رہے سن پروٹہ تے ہجرت دے سب کچھ تباہ کر دتا •

چوپانی اج پنتوں لنگھدا

اوہ نہ آندا جھکے

بیڑی دا پور ترنجن دیاں کڑیاں

غیر نہ بیٹھن دل کے

دوبے حصے وچ ونڈ توں بعد پھر دے مسائل، خوں
کراپ، دکھ درد، کورتاں دی بے قدری، توہیاں ویاپیاں
دے جنبار، ہڑی غیر جانبداری، نال بیاں کیستے گئے ہن۔
ڈاروں وچھڑی کوخ کراوے
ترجمنوں چ گون والیو!

1. پلسر اوسرا پنجاب الہڑ میٹار دی تمثیل وچ

relate your headings and arguments to the qs statement.....

ترجمن دے پہلے حصے وچ احمد دانی نے عاپیاں گھر بے
فلکی دی زندگی گزار رہی، چھوٹی بچیاں دی تمثیل وچ پلسر
وسرے پنجاب دی ترجمانی کیتی اے۔ جوانی چڑھدی کڑیاں
داسہ کچھ عاپیاں، عین، چلا تے ہم عمر مسیلیاں بیونڈیاں
ہن۔ تو جوانی تو جوانی داسقرتے عاپیاں گھر تو سوئرے
گھر چاک عملی زندگی کرنا ایسہ سہ کچھ پڑی تو بصورتی
دستال بیان کیتا اے۔

چڑھدی جوانی نال چڑھ گیا بھاتی
توہیں توہیں جوہناں تے توہیں توہیں چاہتی
جندٹی نہ لعل دیوہیں کسے دلیگری
فلکی فلگری

2. ونڈتے بھرت دا السیہ

ونڈتے بھرت ویلے اھدرابی ۵۶ سال دا بابا شعور
انسان تے شاعری تے اوہنے ونڈتے ویلے دے سارے
مشابہ بے اپنی شاعری دے وج بیان کیتے تے۔ ونڈ ویلے
جیسیڑا خون خرابہ ہويا اوہنے پنجاب دے پنج دیاواں دا
پانی خون ونگا کر دتا۔ بساوسا پنجاب کیویں ماتم کدہ بن
گیا ملاحظہ کرو۔

کیویں گنتاں کیویں تمناں درداں والیے ماں

اچ تر ٹیٹی پھوڑیاں وچھاں

چوڑے دے چھنکارے

لٹے گئے پنجاب دے

3. عورتاں دی بے حرمتی دا السیہ

اھدرابی دیاں نظماں وچ قیامت خیز منظر تھاؤں

قائیں نظر آندے نیں۔ جیوں فسادات دے دوران عورتاں

دیاں عزتاں لٹیاں گئیاں، قتل عام ہو یا تے مکھاں

لوکاں دی صحت دے ناں مکھاں لوک بے گھروی ہوئے

بھیناں کولوں ویرتے مایاں چھٹے تے مایاں کولوں

دھیاں وکھ ہوئیاں۔ "سے وے بابلا میریا" وچ عورتاں
نال بیون والے ظلم تے مر میریت دا نقشہ ویلھو

سُن وے بابل میریا تیرے ٹٹا گئے سارے مال
تیری پگ پیراں وچ اُل گئی مٹی وچ مل گئی شان
تیری شرماں والی دھی توں اج ویلھو کے سو شرماں
جد بھیڑ پوے تے بابلا کون آندا ای درد وندھان

۴۔ عزتاں لسیاں سوائیاں دے پاڑے

اچھراچی دیاں نظماں جذباتِ فغالی دا بہترین نمونہ
نیں، نظماں وچ قحاطوں قحاشیں فسادات، عزتاں لسیاں
سوائیاں دا ذکر ملدا اے اوہ کڑیاں تے سوائیاں جیہڑیاں
اپناں سبھ کچھ لٹا بیٹھیاں مین تے پن اپنے ورگیاں
دوچیاں کورتاں لئی نیک جذبات رکھدیاں نیں۔
اوہ بابل اگے اوپناں دی رکشالئی السراں بیتی کردیاں نیں۔

میرے نال جو ہوئی ہو گئی بیون کسبوں مناواں وین
برائے گل سُن لے بابلا میری فکیراں ودی ھیں
اوپرے تیت دے سقنہ بابلا مستوں لسن نہ دیندے جیہیں
پر اوہ سوای تیری ہیراں دے تے اوہ سوای تیری کھنیں

ظالم سماج دا الصوبہ

احمد رانی (پڑا حساس تے باریک بین شاعر) نے تو حقیقتوں
 توں لفظاں وچ بیان کرن دا فن جادو الے - اوہنے وند دے
 ویلے دے سادے دالارے بیان کیے - عورتاں دے
 جناب دے اعمامی کیے - اوہنے بیان کیا وند توں
 بعد خیبر تے لوک پاکستان آئے اوہ اپنے رشتہ داراں،
 بھین (پھر والوں توں) پولا بھیت - سوانیاں خیبریاں ظالماں
 دے قلم توں نقل کے مایاں کول گئیاں تے یلکیاں
 فتول کرن توں انکار کر دتا - اے سادے دالارے احمد رانی
 نے اپنی شاعری وچ اسراں بیان کیے تیں ۔

ہو پے ہو گئے بھیڑے ساڈے مٹ گئے ماں
 سراں اُتے جہان والے آج اکو نہ ملاں
 ہو پے ہو گئے بھیڑے

اک بتیاں کنارے امیں مہ گئے آن پیاسے
 ایویں دتے اسال دل توں آساں تے دلا سے

۵. لوی قصیاں دایں سماج سُنھار

احمد رانی دیاں نظماں وچ لوی سنگ غالب اے

اوپن ہوا گیتاں ، لوک قصاں ، لوک اکھاٹاں
توں نظماں وچ ویتا اے - اہمیاں لہیاں ، پٹیاں ،
ٹکرائیاں سوانہیاں توں دلاسا دیں لئی مرزا صاحبان
دے قصے وچوں پیادری دا ستارہ لے کے گل کیتی
اے ۔

جے توں مرزا بندوں دا بھیا
تے میں تشریٰ خیر نہ چک دی ✓
ساڈے پیادری سا بھئی پٹوہ توں
بھیری موت وی توڈ نہ سکدی

add a few more arguments in this part.....

ملکی گل

ملکی گل اسیہہ کہ احمد دانی نے جتے نوں پنجابی
نظم توں مضبوط بنیاد فراہم کیتی اے اوتھے "قرنیں جیسے"
شاہد دایں پسرے و سرے پنجاب دی تہذیب و
ثقافت ، توں وی خوبصورتی نال بیان کیتا اے ۔ ایس
توں علاوہ ونڈتے ہجرت دا خون اسیہہ وی بڑی نمیر
جانبہ ای نال نظماں دا حصہ بنادیتا اے ۔